

Κεφάλαιο 1

Το φαινόμενο του τουρισμού

Εισαγωγή

Τουρισμός είναι η πρόσκαιρη διακίνηση ατόμων, από το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμης διαμονής σε άλλο, με σκοπό την ψυχική ευχαρίστηση.

Για να έχουμε τουρισμό είναι απαραίτητο να υπάρχουν δύο τουλάχιστον τόποι, αυτός της μόνιμης διαβίωσης κι εκείνος η εκείνοι, του τουριστικού προορισμού. Ο προορισμός πρέπει να είναι γνωστός από υπάρχουσες πληροφορίες, διότι σε αντίθετη περίπτωση δεν έχουμε το φαινόμενο του τουρισμού, αλλά της εξερεύνησης.

Το στοιχείο της μετακίνησης αποτελεί ένα θέμα, το οποίο απαιτεί οριοθέτηση σε σχέση με το χρόνο που διαρκεί. Συνηθίζεται να θεωρείται τουριστική, η μετακίνηση η οποία έχει διάρκεια τουλάχιστον είκοσι τέσσερις ώρες. Το maximum διάρκειας ενός τουριστικού ταξιδιού κατ' άλλους θεωρείται το εξάμηνο¹, ενώ κατ' άλλους το έτος².

Κατά τη δική μας άποψη δεν είναι δυνατόν να οριστεί, διότι υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις τουριστών οι οποίοι κάνουν διακοπές που διαρκούν περισσότερο, όπως τουρίστες οι οποίοι με ιστιοφόρο κάνουν το γύρω του κόσμου.

Το ταξίδι λοιπόν, μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από χρόνο και ονομάζεται τουριστικό σε περίπτωση που ικανοποιεί τους υπόλοιπους παράγοντες του ορισμού, ενώ οπωσδήποτε πρέπει να υπάρχει κατά τη διάρκεια του ταξιδιού συνεχώς η προδιάθεση επανόδου του ατόμου στην αφετηρία του ταξιδιού, ή με άλλα λόγια στο τόπο μόνιμης διαβίωσης. Η έλλειψη αυτής της προδιάθεσης επανόδου στην έναρξη του ταξιδιού, οδηγεί σε άλλες έννοιες, όπως η μετανάστευση.

Ο σκοπός του τουριστικού ταξιδιού είναι κάτι το υποκειμενικό. Όπως θα δούμε στη συνέχεια, υπάρχουν πολλές και διάφορες αιτίες που ωθούν το σύγχρονο άνθρωπο στη τουριστική κατανάλωση. Για να ονομάσουμε όμως έναν άνθρωπο

¹ Η άποψη αυτή διατυπώθηκε το 1954 στη σύνοδο των Ηνωμένων Εθνών.

² Η άποψη αυτή διατυπώθηκε το 1953 από την επιτροπή στατιστικών μελετών των Ηνωμένων Εθνών.

πο τουρίστα, μία από τις κυριότερες αιτίες που τον οδήγησαν στο τουριστικό ταξίδι, πρέπει να είναι η ψυχική ευχαρίστηση, η οποία μπορεί να έχει τη μορφή της ηρεμίας, της ξεκούρασης, της ανάληψης δυνάμεων, της ψυχαγωγίας, της παρακολούθησης καλλιτεχνικών ή αθλητικών εκδηλώσεων, της δημιουργίας νέων γνωριμιών, της ανάπτυξης των ανθρωπίνων σχέσεων κ.λπ.

Έτσι μπορούμε να θεωρήσουμε τουρίστα τον άνθρωπο που ταξιδεύει για επαγγελματικούς λόγους ή για λόγους υγείας, όταν καταναλώνει ένα σημαντικό μέρος του χρόνου του ταξιδιού στην αναψυχή και διασκέδασή του. Ένας βαριά ασθενής που ταξιδεύει στο εξωτερικό κι αναλώνει το χρόνο του αποκλειστικά στη θεραπεία του, δεν θεωρείται τουρίστας. Επίσης δεν μπορεί να θεωρηθεί τουρίστας ένας οδηγός νταλίκας ο οποίος οδηγεί ασταμάτητα επί τρεις ημέρες.

Διάφοροι οργανισμοί έχουν δώσει ορισμούς, σχετικά με τον τουρισμό και τον τουρίστα, κάνοντας προσπάθεια να οριοθετήσουν το φαινόμενο, έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι μετρήσεις και η στατιστική του μελέτη. Αποτέλεσμα ήταν σε άλλες περιπτώσεις να θεωρηθούν τουρίστες οι διπλωματικοί υπάλληλοι³, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν θεωρούνταν τουρίστες όσοι ταξιδεύουν εξασκώντας αμειβόμενο επάγγελμα⁴.

Σύμφωνα μ' άλλες απόψεις, όταν η μετακίνηση σε δημιουργεί κατανάλωση τουριστικών προϊόντων, τότε δεν μπορούμε να μιλήσουμε για τουρισμό⁵. Έτσι δεν αποτελεί τουριστική δραστηριότητα η επίσκεψη συγγενών ή φίλων σε άλλη περιοχή από αυτή της μόνιμης διαβίωσης, σε περίπτωση που δεν γίνουν καταναλώσεις εξαιτίας αυτής της μετακίνησης. Επίσης υποστηρίχτηκε το σκεπτικό⁶, ότι οι αλλοδαποί φοιτητές είναι τουρίστες.

Ο τουρισμός αποτελεί ένα διεθνές κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο μεγάλης σημασίας και γι αυτό το λόγο, τόσο οι χώρες προέλευσης των τουριστών, όσο και οι χώρες υποδοχής, ενδιαφέρονται για τη παρακολούθηση και καταμέτρηση του φαινομένου. Έτσι δημιουργήθηκε η ανάγκη ενός ευρέως αποδεκτού ορισμού του τουρισμού, ο οποίος θα εξυπηρετούσε την εύκολη καταμέτρηση των στοιχείων της τουριστικής διακίνησης.

Η καταμέτρηση των τουριστών είναι μία δύσκολη διαδικασία, λόγω του τεράστιου πλήθους τους. Δεν είναι εύκολο να ρωτώνται οι ταξιδιώτες στις οδικές αρτηρίες, στα λιμάνια και στ' αεροδρόμια για τον τρόπο με τον οποίο θα ξοδέψουν το χρόνο τους, για το ποσό χρημάτων που θα καταναλώσουν και για τη διάρκεια του ταξιδιού τους.

Έτσι έχουν επικρατήσει ορισμοί, σύμφωνα με τους οποίους, οι ταξιδεύοντες για λόγους υγείας, για επαγγελματικούς λόγους, για θρησκευτικούς λόγους ή για οποιοδήποτε λόγο, στη περίπτωση που εγκαταλείπουν το σπίτι τους για

³ Επιτροπή στατιστικών μελετών της Κοινωνίας των Εθνών το 1937.

⁴ Επιτροπή στατιστικών μελετών των Ενωμένων Εθνών το 1953.

⁵ Καλφιώτης Σταύρος, *Τουριστική Οικονομική*, Εκδόσεις Θ. Π. Τυροβολάς, Αθήνα 1976.

⁶ U.I.O.O.T. 1957.

μεγαλύτερο διάστημα από μία ημέρα χωρίς να έχουν πρόθεση μόνιμης εγκατάστασης στο προορισμό, να ονομάζονται τουρίστες.

Σαν λέξη ο τουρισμός, προέρχεται από τη γαλλική λέξη *Tour*, που έχει τη σημασία του τριγυρίζω. Συχνά θεωρήθηκε συνώνυμος με τον περιηγητισμό, ο οποίος αποτελεί μία έννοια στενότερη από τον τουρισμό, δεδομένου ότι περιηγούμαι σημαίνει περιγράφω την περιοχή⁷.

Ο τουρισμός είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο, το οποίο μπορεί να παρατηρηθεί από πολλές πλευρές, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα του παρατηρητή. Έτσι:

- Αν δούμε τον τουρισμό από τη πλευρά του τουρίστα, τότε θα θεωρήσουμε ότι είναι μία ευκαιρία για ξεκούραση και ψυχαγωγία.
- Αν δούμε τον τουρισμό από τη πλευρά της χώρας υποδοχής, τότε θα θεωρήσουμε ότι είναι πηγή συναλλαγματικής εισροής.
- Αν δούμε τον τουρισμό από την επιχειρηματική πλευρά, τότε θα θεωρήσουμε ότι είναι μία δραστηριότητα, η οποία προσφέρει ευκαιρίες για κέρδος.
- Για πολλούς κατοίκους χωρών τουριστικής υποδοχής, ο τουρισμός είναι κλάδος που προσφέρει πολλές και διάφορες θέσεις εργασίας.
- Αν δούμε τον τουρισμό από την κοινωνιολογική πλευρά, τότε θα θεωρήσουμε ότι είναι μία δραστηριότητα, η οποία εξυπηρετεί την επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων λαών.

Υπάρχουν πολλές αντιληπτικές γωνίες από τις οποίες μπορεί να εξετασθεί το φαινόμενο του τουρισμού, η νομική ή θεσμική, η πληθυσμιακή κλπ. Το σίγουρο είναι ότι ο τουρισμός είναι μία συνεχώς αναπτυσσόμενη τα τελευταία χρόνια ανθρώπινη δραστηριότητα, δηλαδή είναι μία δραστηριότητα της μόδας.

1.1 Ιστορική ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου

Οι ταξιδιώτες δεν είναι και δεν ήταν πάντα τουρίστες. Ο τουρισμός πηγάζει από τον τρόπο ζωής στον τόπο μόνιμης διαμονής κι αποτελεί νέο τρόπο ζωής στο τουριστικό προορισμό. Πριν χιλιάδες ή εκατοντάδες χρόνια, η διαβίωση ήταν πολύ διαφορετική από τη σημερινή. Έτσι είναι φυσικό, ο τουρισμός της κάθε εποχής να έχει διαφορετικά κίνητρα και οι τουριστικές ανάγκες να διαφέρουν μέσα στο χρόνο.

Γίνεται λοιπόν δύσκολο να θεωρηθεί ο ταξιδιώτης της αρχαιότητας τουρίστας, με την έννοια που επικρατεί σήμερα. Επίσης δεν παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά που διακρίνουν σήμερα τους τουρίστες από τους μόνιμους κατοίκους του τουριστικού προορισμού, όπως το ανέμελο ντύσιμο, το απορημένο βλέμμα, τον αργό ρυθμό βαδίσματος και το τρόπο ανάλωσης του χρόνου τους.

Τα πρώτα του βήματα το ανθρώπινο είδος πάνω στη γη τα έκανε για να ταξιδέψει. Οι κυριότεροι λόγοι ήταν διατροφή κι ασφάλεια. Γνωρίζουμε για τις

⁷ Αιγινήτου Ν., *Γενικές Αρχές Τουριστικής Επιστήμης*, Αθήνα 1929.

μετακινήσεις διαφόρων φυλών, όπως η κάθοδος των Δωριέων από τα βόρεια. Τα ταξίδια της εποχής εκείνης βέβαια είχαν τόσο μεγάλη διάρκεια, ώστε μάλλον θα έπρεπε να τα ονομάσουμε μετακινήσεις.

Οι ταξιδιώτες της αρχαιότητας αντιμετώπιζαν αντίξοες συνθήκες. Έλλειψη δρόμων, συγκοινωνιακών μέσων, έλλειψη στέγης και τροφής στη διαδρομή τους, ληστές στην ξηρά και πειρατές στη θάλασσα. Οι δυσκολίες αυτές μας περιγράφουν το χαρακτήρα των πρώτων ταξιδιωτών. Οι πρώτοι ταξιδιώτες συνήθως ταξίδευαν από επιτακτική ανάγκη και ήταν εξόριστοι, διωκόμενοι εγκληματίες, επαγγελματίες τυχοδιώκτες, στρατιωτικοί, αλλά μερικές φορές ήταν απλά περιεργοί, οι οποίοι ταξίδευαν κυνηγώντας γνώσεις και πληροφορίες.

Τα ταξίδια σ' επαγγελματικό επίπεδο, αποδείχτηκαν συμφέροντα και τα θαλάσσια ταξίδια ιδιαίτερα αποδοτικά. Οι ταξιδιώτες αυξήθηκαν και με τη πάροδο του χρόνου αντιμετωπίστηκαν πολλά από τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν παλαιότερα οι ταξιδιώτες. Έγιναν υποτυπώδεις δρόμοι, δημιουργήθηκαν υποτυπώδεις χώροι στέγασης και ύπνου, οι ταξιδιώτες δημιουργούσαν ομάδες για ν' αντιμετωπίζουν ληστρικές επιθέσεις κ.λπ.

Οι Θεοί της αρχαίας Ελλάδας ήταν φίλοι των ταξιδιωτών. Η μυθολογία τους ήθελε, τη μία στιγμή να βρίσκονται στο ένα σημείο και την άλλη σε μεγάλη απόσταση. Αυτή η θεϊκή ιδιότητα μεταφερόταν σ' ένα μικρό βέβαια βαθμό, στους ταξιδιώτες που ξαφνικά έφταναν σε μία πόλη της εποχής.

Η καθιέρωση των νομισμάτων σαν ανταλλακτικό ενδιάμεσο, εξυπηρέτησε τον τουρισμό των αρχαίων χρόνων. Τα πρώτα νομίσματα κυκλοφόρησαν στη Λυδία της Μ. Ασίας, περίπου τον 7ο αιώνα π.Χ. και ήταν από ήλεκτρο ή χρυσό. Τα ρωμαϊκά και τα ελληνικά νομίσματα ήταν κυρίως χάλκινα. Τα χάλκινα νομίσματα είχαν τοπική αξία, ενώ τα χρυσά είχαν ευρύτατη εμβέλεια.

Σύμφωνα με τις αφηγήσεις του Ομήρου, η ιερότητα της φιλοξενίας ήταν τόσο διαδεδομένη, ώστε δεν την αρνιόντουσαν ούτε στους επιληψίμους ξένους. Η φιλοξενία παρέχονταν αυτιάκριτα σε ανθρώπους κάθε κοινωνικής τάξης, αλλά η υποδοχή του ξένου αποτελούσε μία ιεροτελεστία, που διέφερε ανάλογα με τη τάξη και το σκοπό άφιξης του ξένου. Στο ξένο παραχωρούσαν ένα από τα καλύτερα δωμάτια και πλούσιο γεύμα. Προηγούμενα όμως έδιναν στο ξένο τα μέσα να κάνει λουτρό, ενώ στη συνέχεια τον άλειφαν με λάδι και του έδιναν πολυτελή ρούχα. Οι βασιλιάδες της εποχής είχαν στο παλάτι τους διαμερίσματα ξένων, κάτι για το οποίο έχουμε ενδείξεις στο ανάκτορο της Κνωσού.

Οι ξένοι στα έργα του Ομήρου δεν ήταν ποτέ τουρίστες. Ήταν εξόριστοι, αγγελιοφόροι, ταξιδιώτες ή άνθρωποι που είχαν χάσει το δρόμο τους. Σ' όλες τις περιπτώσεις μέρος των υποχρεώσεων της φιλοξενίας ήταν να βοηθηθεί ο ξένος με κάθε τρόπο στην επίτευξη του σκοπού του. Μία επιπλέον υποχρέωση ήταν να δοθεί ένα δώρο στον φιλοξενούμενο, αλλά ήταν και υποχρέωση του φιλοξενούμενου να το δεχθεί.

Στην αρχαία Ελλάδα μπορούμε να θεωρήσουμε τουριστικές περιοχές την Αιδηψό η οποία δεχόταν τουρισμό υγείας στις ιαματικές πηγές της, την Ολυ-

μπία η οποία δεχόταν αθλητικό τουρισμό, την Επίδαυρο η οποία παρουσίαζε κίνηση καλλιτεχνικού τουρισμού και τους Δελφούς οι οποίοι ήταν κέντρο θρησκευτικού τουρισμού.

Ο Ηρόδοτος ταξίδεψε δια μέσου των ελληνικών πόλεων κι έφτασε στη Σικελία και την Αίγυπτο. Σκοπός του ήταν να γνωρίσει τον τρόπο ζωής και τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των περιοχών αυτών.

Ο τουρισμός στην Αρχαία Ελλάδα, αρχικά, δεν ήταν διαδεδομένο φαινόμενο. Ο τουρίστας ή «ξένος» κατά συνέπεια, ήταν σπάνιο φαινόμενο και κάθε σπάνιο δείχνει πολύτιμο. Αν προσθέσει κανείς το ότι ο τουρίστας ήταν άνθρωπος κοσμογυρισμένος, με πληθώρα πληροφοριών και «κουτσομπολιών» γι' άλλες πόλεις, άλλες περιοχές, άλλους πολιτισμούς κι άλλες κοινωνίες, αυτό τον έκανε πρόσωπο περιζήτητο στον τουριστικό προορισμό. Έτσι λοιπόν ο τουρίστας ήταν τόσο περιζήτητος, που εκτός από την αυτονόητη φιλοξενία του από τους κατοίκους ή τους προύχοντες της πόλης, δεχόταν και δώρα για τη τουριστική του ιδιότητα. Όταν οι τουρίστες πολλαπλασιάστηκαν σε αριθμό, τότε χάθηκε το πλεονέκτημα της κατά περίπτωση μοναδικότητάς τους. Αποτέλεσμα ήταν, με τη πάροδο του χρόνου, οι τουρίστες στην Αρχαία Ελλάδα να πρέπει να πληρώσουν για το κατάλυμα, το φαγητό, το ποτό και γενικά για να ικανοποιήσουν τις τουριστικές τους ανάγκες.

Στη περίοδο της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας υπήρχε τουριστική κίνηση για επαγγελματικούς λόγους, θρησκευτικούς λόγους, παρακολούθηση αγώνων κι άλλων θεαμάτων, για λόγους υγείας, για ψυχαγωγία ή περιέργεια. Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία κατασκεύασε ένα πρωτοποριακό και τεράστιο οδικό δίκτυο, ενώ ταυτόχρονα οι μετακινήσεις έγιναν περισσότερο ασφαλείς. Αποτέλεσμα ήταν η αύξηση της τουριστικής κίνησης και οι ανάλογες πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις των λαών.

Ο τουρισμός της εποχής εξυπνήρησε αποφασιστικά τη πολιτισμική αναβάθμιση των περισσότερων πολιτιστικών περιοχών της εποχής. Οι Αρχαίοι Έλληνες και οι Ρωμαίοι έκαναν συχνά τουρισμό, αλλά ο τουρισμός εκείνων των εποχών διέφερε κατά πολύ από τη σημερινή του μορφή.

Στο Μεσαίωνα διατηρήθηκε κάποια μορφή τουριστικής δραστηριότητας, κύρια για θρησκευτικούς και επαγγελματικούς λόγους.

Την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν εύκολο να γίνουν τεράστια ταξίδια χωρίς διατυπώσεις. Από την Περσία μέχρι την Ισπανία κι από την Ουγγαρία μέχρι την Αίγυπτο παρουσιάστηκε έντονη, για την εποχή, διάθεση για ταξίδια.

Στο μεσοπόλεμο, οι Άγγλοι αριστοκράτες, θεωρούσαν τον τουρισμό βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης και μόρφωσής τους. Αυτή η άποψη επικράτησε σ' όλη τη πολιτισμένη δυτική και βόρεια Ευρώπη.

Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, το φαινόμενο του τουρισμού παρουσίασε έξαρση. Ταυτόχρονα οι κοινωνίες ανέπτυξαν πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία συμπεριέλαβαν το ταξιδιωτικό φαινόμενο και τα ταξίδια έγιναν περισσότερο ασφαλή.

Ανάλογα με τη πολιτιστική και τεχνολογική πρόοδο της κάθε εποχής και περιοχής, άλλαζε το επίπεδο περιποίησης των ξένων, το οποίο συνήθως ήταν ανάλογο και με τα χρήματα που ο ξένος είχε διαθέσιμα.

Με τη πάροδο των ετών, παρουσιάστηκε ένα είδος ταξιδιώτη, ο οποίος ταξίδευε για να ξεκουραστεί και ν' απολαύσει. Ο ταξιδιώτης αυτός, είναι ο τουρίστας με την έννοια που έχει σήμερα.

Μεταπολεμικά επίσης, παρουσιάστηκε το φαινόμενο του μαζικού τουρισμού. Προφανώς υπήρχαν πολλοί ενδιαφερόμενοι για τουρισμό, ενώ ταυτόχρονα υπήρχαν οι κατάλληλες συνθήκες για ανέμελα ταξίδια. Ο τουρισμός έπαιρνε πλέον τη διαδρομή που θα τον έφερνε στη σημερινή του μορφή.

1.2 Τύποι τουρισμού

Ο τουρισμός έχει πολλές μορφές έκφρασης. Είναι ένας γενικός όρος που περικλείει διάφορα είδη ταξιδιού και διαμονής, αλλά και διάφορα κίνητρα που βρίσκονται στη βάση της μετακίνησης. Οι άνθρωποι ταξιδεύουν για να φθάσουν σε διάφορους προορισμούς και για να ικανοποιήσουν διαφορετικές ανάγκες. Σύμφωνα με τα πιο πάνω, ο τουρισμός σαν φαινόμενο, αναλύεται σε διάφορες υποδιαίρεσεις, οι οποίες έχουν σκοπό να περιγράψουν περισσότερο εξειδικευμένα τις πτυχές του τουριστικού φαινομένου:

1. Σύμφωνα με τον αριθμό των ατόμων που ταξιδεύουν, διακρίνουμε τον τουρισμό σε:

- Ατομικό τουρισμό, όταν ταξιδεύει μόνο ένα άτομο.
- Μικρο-ομαδικό τουρισμό, όταν ταξιδεύει μία οικογένεια ή μία παρέα φίλων ή συγγενών.
- Ομαδικό τουρισμό, όταν ένας αριθμός ατόμων, ταξιδεύουν μαζί. Τα άτομα αυτά, συνήθως, δεν έχουν κάποια σχέση μεταξύ τους πριν το τουριστικό ταξίδι, ενώ ορισμένες φορές είναι αποτελούν μέλη ενός ομίλου, μαθητές ενός σχολείου κ.λπ. Ο αριθμός σε τέτοια γκρουπ διαφέρει αλλά είναι συνήθως πάνω από 15 άτομα.

2. Σύμφωνα με τον εξυπηρετούμενο από το ταξίδι σκοπό, μπορούμε να διακρίνουμε τον τουρισμό σε :

- Τουρισμό ψυχικής τέρψης του τουρίστα και ξεκούραση από την εργασιακή κόπωση, ο οποίος με τη σειρά του μπορεί να υποδιαιρεθεί σε:
  - Τουρισμό αναψυχής, δηλαδή τουρισμό ξεκούρασης και ανάληψης δυνάμεων.
  - Ψυχαγωγικό τουρισμό, δηλαδή τουρισμό που εξυπηρετεί στη ανάπτυξη των φυσικών και πνευματικών ικανοτήτων.
  - Τουρισμό περιπέτειας, ο οποίος εξυπηρετεί τις ερευνητικές διαθέσεις του ανθρώπου και προσφέρει συγκινήσεις νέων εμπειριών, ενώ συνήθως

εξελισσεται σε καθεστώς ελεγχόμενης επικινδυνότητας.

- Τουρισμό περιέργειας, που έχει σκοπό να προσφέρει γνώσεις στους τουρίστες.

- Τουρισμό των χόμπυ, όπως ο γυμνιστικός, πεζοπορικός κ.λπ.

- Πολιτιστικό τουρισμό, που εξυπηρετεί στον εμπλουτισμό πληροφοριών και γνώσεων για άλλες χώρες και ικανοποιεί ταυτόχρονα την ανάγκη για ψυχαγωγία. Συμπεριλαμβάνει επίσης πολιτιστικά γεγονότα, χώρους φυσικού ενδιαφέροντος, αρχαιολογικές ανασκαφές, κ.λπ.

- Θεραπευτικό τουρισμό (τουρισμό υγείας), που ικανοποιεί την ανάγκη για ιατρική περίθαλψη σ' άλλες χώρες ή περιοχές, με θεραπευτικές ευκολίες, π.χ. ιαματικές πηγές, λουτρά με λάσπη, θεραπεία με μεταλλικό νερό που περιέχει ειδικές θεραπευτικές ιδιότητες, θεραπεία με ζεστή άμμο κ.λπ. Αυτό το είδος τουρισμού απαιτεί συγκεκριμένες συνθήκες, όπως καθαριότητα, ησυχία και λογικό βιοτικό επίπεδο. Θεραπευτικό τουρισμό δέχονται επίσης χώρες και περιοχές με ανεπτυγμένη ιατρική τεχνολογία.

- Αθλητικό τουρισμό, που ικανοποιεί τα χόμπυ, όπως ψάρεμα, κυνήγι ζώων, καταδύσεις, σκι, αθλητικές εκδρομές κι ορειβασία.

- Επαγγελματικό τουρισμό, ο οποίος διακρίνεται σε:

- Συνεδριακό τουρισμό, που περιλαμβάνει επιστημονικές, επαγγελματικές και πολιτικές συνάξεις. Αυτό απαιτεί την ύπαρξη συνεδριακών ευκολιών στη χώρα και άλλους σημαντικούς παράγοντες, όπως κατάλληλη γεωγραφική θέση, προσπελασιμότητα, καλό κλίμα κ.λπ. Οι συμμετέχοντες σε συνέδρια συχνά ζητούν επιπλέον τουριστικές ευκολίες, όπως περιηγήσεις σ' αξιοθέατα, εκδρομές, αγορά ενθυμημάτων κ.λπ.

- Τουρισμό εκθέσεων.

- Φοιτητικό τουρισμό.

- Τουρισμό επαγγελματικών αποστολών, όπως εμπορικών αντιπροσώπων και στελεχών πολυεθνικών επιχειρήσεων.

3. Σύμφωνα με τα χρησιμοποιούμενα μεταφορικά μέσα, ο τουρισμός διακρίνεται σε:

- Τουρισμό εδάφους, ο οποίος πραγματοποιείται με λεωφορεία, ιδιωτικά αυτοκίνητα, σιδηρόδρομους.

- Τουρισμό ποταμών και θαλάσσης, ο οποίος πραγματοποιείται με ιδιωτικά ή μισθωμένα γιοτ, με κρουαζιερόπλοια ή πλοία που εκτελούν δρομολόγια.

- Αεροπορικό τουρισμό, ο οποίος πραγματοποιείται με δρομολογημένα ή μισθωμένα αεροπλάνα.

4. Σύμφωνα με την γεωγραφική τοποθεσία του τουριστικού προορισμού, ο τουρισμός διακρίνεται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Εθνικός ή εσωτερικός τουρισμός, που αντιπροσωπεύει την τουριστική μετακίνηση υπηκόων μέσα στην χώρα τους.

- Περιφερειακός τουρισμός, δηλαδή τουριστική μετακίνηση, ανάμεσα σε

γειτονικές χώρες, που αποτελούν μια ευρύτερη τουριστική περιοχή πχ. τουριστική κίνηση ανάμεσα σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης ή σε περιοχές της ίδιας χώρας.

- Διεθνής τουρισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τουριστική κίνηση, ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες του κόσμου.

5. Σύμφωνα με την ηλικία (η ηλικία διαφοροποιεί τις ανάγκες και τις συνήθειες), ο τουρισμός διακρίνεται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Τουρισμός παιδιών.
- Νεανικός τουρισμός.
- Τουρισμός ενηλίκων.
- Τουρισμός υπερηλίκων.

6. Σύμφωνα με το φύλο

- Ανδρικός τουρισμός.
- Γυναικείος τουρισμός.
- Τουρισμός ομοφυλοφίλων.

7. Σύμφωνα με το κόστος του ταξιδιού

- Τουρισμός πολυτελείας .
- Τουρισμός μεσαίας τάξης.
- Τουρισμός σακιδίου.

8. Ανάλογα με τον φορέα, που καλύπτει το κόστος του τουριστικού ταξιδιού:

- Ιδιωτικός τουρισμός, όπου το κόστος της μετακίνησης καλύπτεται από τον τουρίστα.

- Κοινωνικός τουρισμός, όπου το κόστος της μετακίνησης, επιδοτείται από τη πολιτεία, στη προσπάθεια βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου οικονομικά ασθενών τάξεων.

- Τουρισμός κινήτρων, ο οποίος αφορά σε τουριστικά ταξίδια, τα οποία προσφέρουν μεγάλες επιχειρήσεις στο προσωπικό τους, σαν κίνητρα γι' αύξηση της αποδοτικότητας.

-

9. Ανάλογα με το χρόνο κατανάλωσης του τουριστικού προϊόντος:

- Καλοκαιρινός τουρισμός.
- Χειμερινός τουρισμός.

10. Ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση των τουριστών:

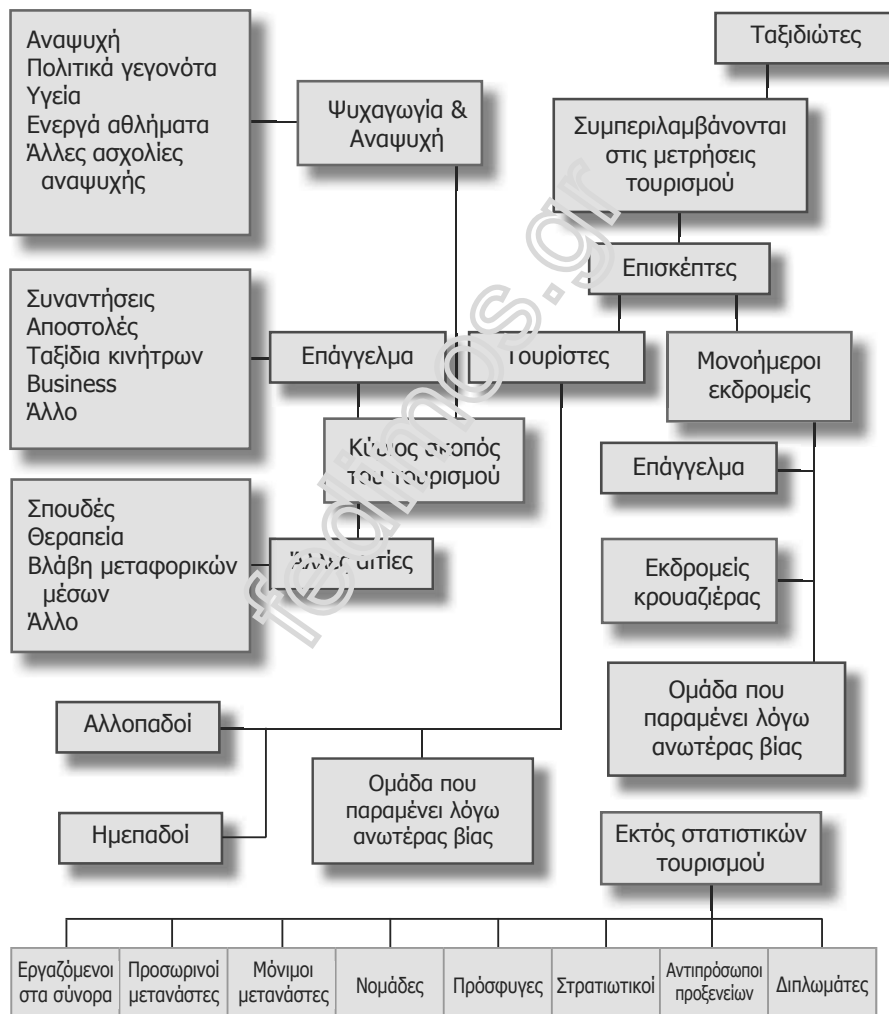
- Οικογενειακός τουρισμός.
- Τουρισμός ζευγαριών.
- Τουρισμός για μόνους.

Ο τουρισμός μπορεί να δεχθεί πολλών τύπων ακόμη υποδιαίρεσεις, όπως ανάλογα με την ιδιοκτησία των καταλυμάτων ή ανάλογα με το τρόπο πληρωμής του τουριστικού προϊόντος.

Ο σκοπός ενός ταξιδιού⁸ σύμφωνα με τους Cooper, Fletcher, Gilbert and Wanhill, κρύβει πίσω του το κυριότερο κίνητρο, το οποίο μπορεί ν' αναφέρεται στην αναψυχή και την ψυχαγωγία, σε επαγγελματικές υποχρεώσεις ή σε κάποια άλλη αιτία ή υποχρέωση. Οι ταξιδιώτες μπορεί να είναι τουρίστες, εκδρομείς ή επισκέπτες και να συμπεριλαμβάνονται στις στατιστικές μετρήσεις ή να μη συμπεριλαμβάνονται, κάτι που είναι φυσικό για πρόσφυγες, λαθρομετανάστες κι άλλες κατηγορίες ταξιδιωτών που αναφέρονται στο Σχήμα 1.1.

Σχήμα 1.1. Τύποι ταξιδιωτών

⁸ Cooper C. Fletcher J. Gilbert D. Wanhill S., *Tourism. Principles and Practice*, Pitman, London 1993.

1.3 Σπουδαιότητα του τουρισμού

Τα πλεονεκτήματα που παρέχει ο τουρισμός σε μια χώρα - δέκτη, θα μπορούσαν να είναι τα παρακάτω:

α) Είναι ένας σημαντικός παράγοντας κοινωνικής προσέγγισης ανθρώπων, από διαφορετικές περιοχές, με διαφορετική γλώσσα και συνήθειες.

β) Αποτελεί σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης διότι:

- Αυξάνει τη μετατροπή αγροτικών περιοχών σε αστικές. Ο τουρισμός δημιουργεί τις αιτίες για βελτίωση της γενικής υποδομής της περιοχής, με τη κατασκευή οδικού δικτύου, λιμανιών, αεροδρομίων, καλλωπιστικών έργων κ.λπ. Ταυτόχρονα αυξάνει την οικοδομική δραστηριότητα για το κτίσιμο ξενοδοχείων, επιπλωμένων δωματίων, καταστημάτων κι άλλων τουριστικών επιχειρήσεων. Επίσης οδηγεί στη συγκέντρωση ατόμων σ' απομακρυσμένες περιοχές.

- Ενεργοποιεί βιομηχανίες που συνδέονται με τις τουριστικές υπηρεσίες, όπως οι βιομηχανίες μεταφορών, διαμονής (ξενοδοχεία, πανδοχεία, τουριστικά, χωριά, κατασκηνωτικοί χώροι κ.λπ.), ξενοδοχειακού εξοπλισμού, χειροτεχνίας κ.ο.κ.

- Αυξάνει τη ζήτηση στην αγροτική παραγωγή, λόγω της αύξησης στην κατανάλωση.

- Μεγαλώνει την αγορά διακίνησης εγχωρίων αγαθών, όπως είδη τροφίμων, ποτών κ.λπ.

- Εξασφαλίζει στο κράτος την εισαγωγή συναλλάγματος, που είναι αναγκαίο για τη μείωση του ελλείμματος στον προϋπολογισμό, μ' ευνοϊκό αποτέλεσμα για την εθνική οικονομία.

- Επιδρά ευνοϊκά στην απασχόληση στη χώρα διότι αυξάνει τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας με νέες δουλειές σε ξενοδοχεία κι άλλους χώρους διαμονής σε ταξιδιωτικά γραφεία, σε βιομηχανίες χειροτεχνίας και αναμνηστικών, στο κλάδο των ξεναγών και διακομμένων κ.λπ.

- Είναι ένας από τους αποτελεσματικότερους παράγοντες αναδιανομής, στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Δεδομένου ότι τα ταξίδια είναι μια κοινωνική δραστηριότητα επιπροσθέτου εισοδήματος, η ροή διεθνούς τουρισμού συνήθως κατευθύνεται από τις πλουσιότερες χώρες, προς τις λιγότερο προνομιούχες. Μια ουσιαστική μερίδα διεθνούς τουρισμού κατευθύνεται προς αναπτυσσόμενες περιοχές, που είναι ίσως περισσότερο ελκυστικές, επειδή δεν έχουν ακόμη καταστραφεί από τη βιομηχανοποίηση. Έτσι ο τουρισμός αναδιανέμει κεφάλαια, ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες.

- Βοηθά στην ανάπτυξη των απομονωμένων περιοχών της χώρας, οι οποίες έχουν βέβαια κάποια τουριστική σημασία.

γ) Ο διεθνής τουρισμός θεωρείται προωθητής της διεθνούς κατανόησης και μέσο ανακούφισης των πολιτικών εντάσεων, διότι όταν άνθρωποι από διαφορετικές εθνικότητες συναντιούνται και βλέπουν τη ζωή των άλλων στην πατρίδα τους, είναι ευκολότερο να καταλάβουν οι μεν τους δε κι αντίστροφα.

δ) Ο τουρισμός παίζει ένα θεραπευτικό ρόλο στην υγεία των ανθρώπων.

Η αλλαγή χώρου και κλίματος και η απομάκρυνση από τα προβλήματα επανενεργοποιεί τη φυσική αντίσταση και μειώνει σε μεγάλο βαθμό τη νευρική ένταση. Ακόμη περισσότερο, τα ταξίδια σε κέντρα υγείας και οι θεραπευτικές διαδικασίες σε διαφορετικό περιβάλλον, αποδείχθηκε ότι έχουν ευνοϊκά αποτελέσματα σε ορισμένες ασθένειες.

1.4 Τάσεις του διεθνούς τουρισμού

Τάση ονομάζουμε τη κλίση, ροπή ή διάθεση προς μία κατεύθυνση. Τάσεις του διεθνούς τουρισμού, είναι οι προβλέψεις για τη μελλοντική τουριστική κίνηση, δηλαδή ποιοι και πόσοι τουρίστες θα μετακινηθούν προς διάφορους τουριστικούς προορισμούς. Οι τάσεις του διεθνούς τουρισμού δείχνουν τις πιθανές προτιμήσεις των τουριστών στο μέλλον και αποτελούν προϋπόθεση για ορθολογικό σχεδιασμό της τουριστικής παραγωγής.

Για να εντοπισθούν οι τάσεις του τουρισμού πρέπει να μετρηθούν οι ρυθμοί με τους οποίους παρουσιάζονται αλλαγές στις τουριστικές ροές στο πρόσφατο παρελθόν.

Εικόνα 1.1. Ο παγκόσμιος χάρτης τουριστικής ανάπτυξης

Σύμφωνα με τον χάρτη της Εικόνας 1.1 οι χώρες κατατάσσονται ανάλογα με το ποσοστό του ΑΕΠ που καλύπτει ο τουριστικός κλάδος. Οι πλέον αναπτυγμέ-

νες χώρες σε σχέση με τα έσοδα από τουριστικές δραστηριότητες για το έτος 2017 είναι:

1. Ηνωμένες πολιτείες Αμερικής (\$488 δις.)
2. Κίνα (\$224 δις.)
3. Γερμανία (\$130.8 δις.)
4. Ιαπωνία (\$106.7 δις.)
5. Ηνωμένο Βασίλειο (\$103.7 δις.)
6. Γαλλία (\$89.2 δις.)
7. Μεξικό (\$79.7 δις.)
8. Ιταλία (\$76.3 δις.)
9. Ισπανία (\$68.8 δις.)
10. Βραζιλία (\$56.3 billion)

1.5 Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του διεθνούς τουρισμού

Η εμφανής ανάπτυξη του τουρισμού τις τελευταίες δύο δεκαετίες και η ποιοτική αλλαγή στη δομή του, οφείλονται σε πολλούς παραγοντες. Αυτοί οι παράγοντες έχουν κοινωνική, τεχνολογική, οικονομική, πολιτική και συνταγματική σημασία.

1.5.1 Το δικαίωμα των διακοπών

Από το 1936 οι εργατικοί αγώνες κέρδισαν μία μεγάλη νίκη, με τη κατοχύρωση του δικαιώματος πληρωμένων διακοπών, τόσο στην νομοθεσία όσο και στην πράξη. Οι πληρωμένες διακοπές, εάν χρησιμοποιηθούν ορθά, μπορεί να φέρουν μια αληθινή και πλήρη απόδραση από το περιβάλλον, στο οποίο είναι κανείς αναγκασμένος να ζει και να εργάζεται.

Τέτοια απόδραση συνεισφέρει πολύ στη διατήρηση και αποκατάσταση της υγείας και δύναμης προς όφελος της παραγωγής. Οι άνθρωποι επιστρέφουν στη δουλειά τους με ενθουσιασμό και καινούργια δύναμη, αφού πέρασαν τις διακοπές τους σε κατάλληλες, αναπαυτικές συνθήκες. Στις περισσότερες χώρες τώρα αυτό το ελάχιστο καθορίζεται μεταξύ 12 και 18 ημερών ή από 2 μέχρι 3 βδομάδες το χρόνο.

Ο Φουραστιέ προέβλεψε ότι στο εγγύς μέλλον ο άνθρωπος θα εργάζεται μόνο κατά το 6 % της ζωής του και στον υπόλοιπο χρόνο, θα αναλώνεται στις βιολογικές του ανάγκες, κοινωνική ζωή και αναψυχή. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του, είπε ότι σαν αποτέλεσμα της αυτοματοποίησης των διαδικασιών παραγωγής, ο μέσος πολίτης σε μια οικονομικά ανεπτυγμένη χώρα θα μπορεί να καλύπτει τις οικονομικές του ανάγκες, εργαζόμενος 30 ώρες τη βδομάδα.

Έτσι ο ολικός χρόνος που αφιερώνει ο άνθρωπος σε παραγωγική εργασία

κατά τους 12 μήνες του χρόνου θα είναι 1.200 ώρες, που αποτελεί πρόχειρα το μισό του παρόντος αριθμού ωρών εργασίας, εάν η επαγγελματική ζωή του ανθρώπου φθάνει, κατά προσέγγιση, 35 χρόνια ή 40.000 ώρες.

Σε περίπτωση που δεχθούμε ότι ο μέσος όρος ζωής είναι περίπου 80 χρόνια ή 700.000 ώρες, τότε οι πραγματικές ώρες, που ένας άνθρωπος θα αφοσίωνε στην εργασία του, δεν θα ξεπερνούσαν το 6 % της ζωής του. Αυτό αφήνει το 94% του χρόνου ζωής του, για την ικανοποίηση των βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών αναγκών, αλλά κύρια αφήνει ένα τεράστιο μέρος του χρόνου του για αναψυχή.

1.5.2 Η ζωή στις σύγχρονες πόλεις (τεχνολογική ανάπτυξη και αστυφιλία)

Οι συνθήκες ζωής στις πιο αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες, με υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα, χαρακτηρίζονται από την τεχνολογία και την αστυφιλία. Οι πόλεις διαρκώς γίνονται περισσότερο θορυβώδεις και οι πολίτες τους ζουν με περισσότερο άγχος. Οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών και βιομηχανικών πόλεων, έχουν μεγάλη ανάγκη για διακοπές του Σαββατοκύριακου ή για μεγαλύτερης διάρκειας διακοπές. Οι άνθρωποι αυτοί φεύγουν από το επιβαρημένο περιβάλλον της πόλης, για να βρουν ήλιο, άμμο και θάλασσα το καλοκαίρι ή το χειμώνα θέρετρα για σκι.

Οι κάτοικοι αγροτικών περιοχών αισιόχροια, νοιώθουν την ανάγκη των διακοπών σε μικρότερο βαθμό, αλλά ο τουρισμός σε όλες τις περιπτώσεις είναι αποτελεσματικό αντίδοτο για την ανία, σύμπτωμα που παρουσιάζει, τόσο η ζωή στη πόλη, όσο και στην ύπαιθρο.

1.5.3 Πρόοδος στα μεταφορικά μέσα

Η αξιόλογη πρόοδος που επιτεύχθηκε στον τομέα των μεταφορών, ειδικότερα των αεροπορικών, συνέβαλε αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του διεθνούς τουρισμού. Μεγάλα και γρήγορα αεροπλάνα έκαναν τον κόσμο μικρότερο και ο κάθε ταξιδιώτης νοιώθει τώρα ότι έχει πρόσβαση σε κάθε μέρος στη γη, χωρίς πολλά προβλήματα και με λογικό κόστος.

Με την εισαγωγή των αεροπλάνων τζάμπο καθώς και των υπερηχητικών, ξεπεράστηκαν τα παραδοσιακά μέσα μεταφοράς, όπως τρένα και ποταμόπλοια. Οι ναυλωμένες πτήσεις έχουν γίνει πια το σύμβολο της τουριστικής εποχής μας.

1.5.4 Η ανάπτυξη των μέσων επικοινωνίας

Τα μέσα επικοινωνίας έχουν αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Παλαιότερα, το μόνο μέσο επικοινωνίας από απόσταση ήταν η αλληλογραφία. Τις τελευταίες δεκαετίες νέες εφευρέσεις άλλαξαν ριζικά τη μορφή των επικοινωνιών με τον τηλεγράφο, το τηλέφωνο, το τέλεξ και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι κρατήσεις θέσεων σε μεταφορικά μέσα, οι κρατήσεις δωματίων

σε ξενοδοχεία και γενικότερα η τουριστική διαδικασία, έχουν απλουστευτεί σήμερα, χάρη στην εξέλιξη της τεχνολογίας των επικοινωνιών.

1.5.5 Οικονομική ευημερία

Ο τουρισμός αντιπροσωπεύει μια σημαντική ανθρώπινη ανάγκη, αλλά όχι ακόμη μια αναγκαιότητα της ζωής. Ο άνθρωπος πρέπει πρώτα να ικανοποιήσει τις βασικές του ανάγκες, φαγητό, διαμονή, ένδυση κ.λπ και μετά να διαθέσει ένα μέρος του επιπλέον εισοδήματός του για ταξίδια. Έτσι, για να πάει για διακοπές, είτε μέσα στη χώρα του ή στο εξωτερικό, πρέπει να διαθέσει κάποιο πλεόνασμα από τα εισοδήματά του. Όσο μεγαλύτερο είναι το εισόδημα του τουρίστα, τόσο μεγαλύτερος είναι ο προϋπολογισμός του για ταξίδια και τόσο πιθανότερο γίνεται να ταξιδεύει πιο μακριά και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Ο τουρισμός πήρε καινούργιες διαστάσεις από τότε που απέκτησε δημοκρατική φύση και δομή. Ο οργανωμένος ομαδικός τουρισμός είναι τώρα η απάντηση σε πολλές δυσκολίες που συναντούσαν άνθρωποι με περιορισμένα οικονομικά μέσα. Σήμερα, υπάρχουν πολλοί τρόποι, που ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να πηγαίνουν διακοπές στο εξωτερικό όπως:

- Διακοπές επί πιστώσει.
- Λογαριασμοί ταξιδιωτικών αποταμιεύσεων
- Πολιτική τιμών τουριστικών γραφείων.
- Υποτίμηση του εθνικού νομίσματος της χώρας δέκτη, που επιφέρει μείωση στα έξοδα ζωής και στα τουριστικά ασφαλιστρα.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την τουριστική κίνηση σε διαφορετικό βαθμό, που εξαρτάται από διάφορους άλλους παράγοντες, όπως η εκστρατεία προώθησης, στρατηγικές marketing και η έκταση των ανταγωνιστικών δυνάμεων στις αγορές.

1.5.6 Πολιτιστικοί παράγοντες

Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει διάθεση να καλλιεργεί το πνεύμα του. Λόγω των μέσων μαζικής ενημέρωσης -ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος και κινηματογράφος- ο άνθρωπος είναι πια καλά πληροφορημένος, για συμβάντα σε άλλες περιοχές του κόσμου. Διαβάζει και βλέπει περισσότερα, έτσι που ερεθίζεται η φυσική του περιέργεια και αυξάνουν οι πολιτιστικές του ανάγκες. Του αρέσει να βλέπει με τα ίδια του τα μάτια την αποκαλυπτική ομορφιά της φύσης, την μεγάλη κληρονομιά παλαιών πολιτισμών, τον τρόπο ζωής άλλων ανθρώπων, και άλλα χαρακτηριστικά ξένων χωρών.

Έτσι ο πολιτισμός γίνεται ένα σημαντικό κίνητρο για ταξίδι. Η μόδα αποτελεί άλλη μία εκδήλωση του πολιτισμού. Διότι οι άνθρωποι αρέσκονται στο να ντύνονται όπως ντύνονται οι άλλοι, και να ταξιδεύουν εκεί που ταξιδεύουν οι άλλοι. Η μόδα είναι μια κοινωνική ιδιότητα του ανθρώπου να μιμείται τους άλλους.

1.5.7 Ασφαλείς συνθήκες στους τουριστικούς προορισμούς

Η ανθρώπινη ιστορία χαρακτηρίζεται από παράλογη βία. Μετά τον τελευταίο πόλεμο όμως, επικρατεί μία φιλειρηνική διάθεση από πλευράς των λαών. Η έμφυτη ανθρώπινη διάθεση για αντιπαράθεση και ανταγωνισμό εκδηλώνεται κύρια στο μέτωπο των οικονομικών πολέμων, έτσι ώστε οι περισσότερες περιοχές του πλανήτη, να είναι ασφαλείς για να δεχτούν τουρισμό.

Ερευνητικοί οργανισμοί διαμορφώνουν ανά έτος χάρτες όπου ο ενδιαφερόμενος εύκολα μπορεί να εντοπίσει τον βαθμό αφάλειας στους περισσότερους τουριστικούς προορισμούς του πλανήτη. Ένας τέτοιος χάρτης φαίνεται στην Εικόνα 1.2.

1.5.8 Αυξημένο κυβερνητικό ενδιαφέρον

Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας υπεύθυνος για την κατακόρυφη άνοδο του διεθνούς τουρισμού, τόσο σε ανεπτυγμένες, όσο και σε αναπτυσσόμενες χώρες. Τα κέρδη για τις χώρες που δέχονται τον τουρισμό αποτελούν μια σταθεροποιητική οικονομική δύναμη. Επιπλέον ο τουρισμός αποτελεί μέσο ανθρώπινης επικοινωνίας και είναι παράγοντας μείωσης των διεθνών εντάσεων.

Εικόνα 1.2. Χάρτης επικινδυνότητας τουριστικών προορισμών 2016

Το κυβερνητικό ενδιαφέρον εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους. Η Γερουσία των Ηνωμένων Πολιτειών ίδρυσε, για πρώτη φορά στην ιστορία του Κογκρέ-

σου, μια Επιτροπή Εμπορίου, που θα ισχύει σαν υπό-επιτροπή για το Εξωτερικό Εμπόριο και τον Τουρισμό.

Η κυβέρνηση της Σοβιετικής Ένωσης, κατά παρόμοιο τρόπο, άρχισε να ενδιαφέρεται για τον τουρισμό και συμπεριέλαβε για πρώτη φορά στο πενταετές πρόγραμμα της, μέτρα για τον τουρισμό, μετά από την αναγνώριση της σημασίας του τουρισμού για την εθνική οικονομία. Το πρόγραμμα διαμόρφωσε τις προϋποθέσεις και έκανε κλήση στο Δυτικό Κόσμο για επενδύσεις ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων για τουριστικές εγκαταστάσεις, μείωσε τις τυπικές διαδικασίες στα σύνορα και διευκόλυνε τις εμπορικές σχέσεις με χώρες, που δεν ανήκουν στο Ανατολικό μπλοκ.

Στη Γαλλία, μια απόφαση της 28ης Απριλίου 1972, διάταξε τη σύσταση ενός Ανωτάτου Συμβουλίου Τουρισμού, σε μια προσπάθεια αύξησης των ενεργειών της Κυβέρνησης για προώθηση, ενθάρρυνση και έλεγχο των τουριστικών επαγγελματιών, καθώς και τη δημιουργία μιας καθολικής τουριστικής πολιτικής στη χώρα.

Στον αναπτυσσόμενο κόσμο, 100 περίπου χώρες, αποκτούν συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον τουρισμό και μερικές απ' αυτές καλούν τη βοήθεια διεθνών συμβουλευτικών οργανισμών, για να διαμορφώσουν τα σχέδια τουριστικής τους ανάπτυξης. Ζητούν από τη Διεθνή Τρόπεζα δάνεια για τη χρηματοδότηση σχεδίων τεχνικής βοήθειας, για εκπαίδευση στον τουρισμό και στα ξενοδοχεία, καθώς και για την προστασία των φυσικών και πολιτιστικών τους πόρων.

Μία προσεκτική εξέταση των προϋπολογισμών τουριστικής προώθησης, αποκαλύπτει το γεγονός ότι σχεδόν όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες αυξάνουν τις τουριστικές οικονομικές τους χορηγίες χρόνο με το χρόνο.

1.5.9 Καθημερινά κατά κεφαλήν έξοδα των τουριστών

Από οικονομικές μελέτες που έγιναν σε αριθμό τουριστικών χωρών υπολογίστηκε ότι ο μέσος τουρίστας ξοδεύει περίπου 50 % του ταξιδιωτικού του προϋπολογισμού για διαμονή σε ξενοδοχείο και φαγητό.

Το υπόλοιπο κατανέμεται πρόχειρα ως εξής:

- 20 % σε διασκέδαση και τοπική συγκοινωνία
- 10 % σε εκδρομές
- 10 % σε αγορές
- 10 % σε διάφορα

Αυτή η ανάλυση του προϋπολογισμού, αφορά περισσότερο ανεξάρτητους τουρίστες, παρά τουρίστες που ταξιδεύουν σε ομάδες (γκρουπ) και μπορεί, φυσικά, να διαφέρει από χώρα σε χώρα.

Πρέπει επίσης να θυμόμαστε ότι τα μέσα καθημερινά έξοδα ανά τουρίστα, επηρεάζονται από μερικούς παράγοντες που είναι:

- α) Το επίπεδο τιμών και εξόδων διαβίωσης στην φιλοξενούσα χώρα.
- β) Ο τρόπος ζωής που επιθυμεί ο τουρίστας.

- γ) Απρόβλεπτα έξοδα, όπως φόροι και φιλοδωρήματα.
- δ) Διάρκεια παραμονής, διότι υπάρχει μια αντίστροφη σχέση ανάμεσα στα μέσα τουριστικά έξοδα και στη διάρκεια παραμονής.
- ε) Η αγορά δώρων κι αναμνηστικών.
- στ) Οι τιμές συναλλάγματος, τόσο οι επίσημες όσο και οι παράνομες (μαύρη αγορά).

feedimos.gr